

Polütehnik

Nr. 37 (451)
XVIII aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI,
ELKNU KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄALEKANDJA.

Reedel, 2. detsembril 1966

Väljavõtteid ja meenutusi

- Kodanliku Eesti aegses Tallinna Tehnika-ülikoolis tuli üliõpilastel aastas tasuda 150 krooni õppemaksu. Riigi lõpuaastail tõusis see summa 200 kroonini.
- Õppeasutusse sisseastumismaks oli 10 krooni.
- Iga eksami sooritamise eest pidi üliõpilane tasuma 1.50 krooni.
- Praktikumid eest oli vaja maksta kuni 10 krooni. Tasu suurust olenes laboratooriumist ja kasutatud materjalidest. Näiteks tuli tasuda kõigi kemikaalide eest.
- Mustamäele on tekkimas ajakohane meie tehnikaülikooli linnake. Selle ehitamiseks on siiani kulutatud üle kolme miljoni rubla. Umbes poolteist miljonit rubla kasutatakse samal otstarbel lähema paari-kolme aasta kestel.
- Ei ole kerge arvutada kulu, mis kannab riik iga inseneri ettevalmistamise eest. Kui arvestada kuludeks kõik jooksvad väljaminekud õppeprotsessi organiseerimiseks, siis saame iga lõpetaja kohta ümmarguselt 6000 rubla.
- Kuid see arv vajab veel mõningaid korrigeerimisi. Siia pole arvestatud kapitaalühikut uute

õppehoonete ehitamiseks. Lisaks toodule tuleb arvestada, et palju kulusid kannavad ka ettevõtted.

Kui lisada stipendiumide ja õppepühkuste kulu, mida kannavad ettevõtted, siis saame iga lõpetaja kohta täiendavalt kulutusi 800–800 rubla. Seega kujuneb iga lõpetaja kohta tehtud kulutuseks 6800 kuni 6900 rubla.

See olekski inseneridiplomi hind, kui nii võib väljendada.

● Kui noorele inimesele on igati selgeks tehtud talle konstitutsiooniga garanteeritud õigus tasuta haridusele, siis kahjuks mõned hakkavad mõtlema nii, et haridus on nagu õhk, mida tal on vaja ja on õigus (lõpmatutest varasalvestest!) «sisse hingata» vastavalt vajadustele, see tähendab sel ja ainult sel määral, mis just garanteerib tema eksisteerimise.

● Rahuldavaga ei lepi meist edaspidi enam mitte keegi. Aiaäärk nõuab meilt rohkem. Püüame anda õppetöös, ühiskondlikus tegevuses ja üldse igapäevases elus rohkem, oma parima!

Lauldi Riias ja Tõrvas

Uhel novembrilaupeval laulis meie akadeemiline naiskoor Läti Riikliku Ülikooli aulas. Kontserdi esimeses osas esitasime eesti ja läti heliloojate laule, kava teine pool koosnes põhiliselt tšehhi heliloojate kooriteostest. Solistina oli kaastegev Tallinna Riikliku Konservatooriumi üliõpilane Mati Paim. Arvukas publik võttis laulud soojalt vastu.

Kontserdi lõbusa kolmanda osa eest kandis hoolt Riia Meditsiinilise Instituudi segakoori lauljad.

Kontsertreis Riiga võib lugeda igati kordalainuks, vaatamata asjaolule, et üks meie kolmest väikesest autobussist tee peal katki läks ja kolmandik koori perest koos dirigendiga jõudis Pärnust laenatud sõidukiga Riiga ligi viietunnilise hii-nemisega. Kontserdi alguseks olid kõik siiski õnnelikult kohal.

Järgmisel päeval esinesime sama kavaga juba koduvabariigis — seekord Tõrva keskkoolis.

A. SUURPERE

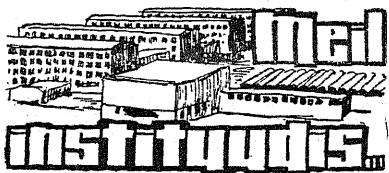

Taanis korraldati võistlus uue linnaosa projekteerimiseks Vigšos. Zürii vaatas läbi 62 tööd. Esimese preemia sai 32-aastane arhitekt Stephan Kappel, teine preemia määrati arhitektidele Theo Bjergile ja Palle Dyreborgile. Kolmanda preemia osaliseks said aga nende tulevased ametivennad — arhitektuuri üliõpilane Bo Wagner ja Taani Kunstiakadeemias õppiv Sigurd Wandel.

Keegi 24-aastane üliõpilane asus Baieri linnast Mühldorfist pikale jalgsimatkaale. Tema 16 000 kilomeetri pikkune reisiritee lõpeb Kambodžas.

Detsembris avab ukseid Orani ülikool. See on teiseks kõrgemaks õppeasutuseks Alžeerias.

Bangkoki lennuväljal vangistati kaks Lääne-Saksamaa üliõpilast. Noormehed tahtsid Taj pealinnas äri teha — nende kohvritest leiti hea hulga kullalesti.

Autotranspordi eriala üliõpilased ja õppejõud kohtusid PIKO-klubis Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi töötajatega.

Kohtumiseõhtu peateemaks oli «Reisijatevedu Eesti NSV-s ja Tallinnas». Huvitavate ettekan- netega reisijateveo aktuaalsetest probleemidest esinesid autotranspordi eriala lõpetanud, ministee- riumi praegused juhtivad töötajad — Reisijateveo Valitsuse ju- hataja asetäitja E. Jürisoo, mi- nisteeriumi tootmis-tehnika osa- konna juhataja L. Kiviloo, Tal- linna Autobussipargi eksploatat- siooniosakonna juhataja asetäitja J. Laving ja Tallinna Taksopar- gi töö teadusliku organiseerimise vaneminsener I. Peedu.

Ettekannetes tõsteti esile uue majandussüsteemi kasutusele võtmise tulemusena saavutatud edusamme ja käsitleti insener- tehniliste töötajate põhilisi üles- andeid reisijateveo edasise pa- randamisel.

Avaldati arvamust, et üliõpila- sed saavad veelgi suuremal mää- ral kaasa aidata reisijateveo probleemide kiiremaks ja pare- maks lahendamiseks kursupro- jektide ja diplomitööde temaa- tika seostamisel nende problee- midega.

Üliõpilased esitasid hulgaliselt küsimusi autobussiliikluse ja uue majandussüsteemi rakendamise alalt.

Elav keskustelu kohvilauas vaheldus tantsuga. Oma muljeid automaatselt rahvademokraatia maadesse jagas kaugõppeosakon- na V kursuse üliõpilane V. Tahk.

Kõigi ühine arvamus — õhtu oli sisukas ja igati õnnestunud.

R. LEVET,
autotranspordi kateedri
vanem-õpetaja

5. detsembril möödub 75 aastat Eesti NSV Teaduste Akadeemia kadeemiku, professori, keemia- aktori Paul Nikolai Kogermani sünnist. Keemiateaduse areng Bestis ja keemikute ettevalmista-

mine meie vabariigis on tihedalt seotud akadeemik P. Kogermani elu ja tööga. P. Kogermani tea- duslikud uurimistööd panid alu- se eesti põlevkivi omaduste ja kasutamisevõimaluste edasisele uurimisele ja tema juhtimisel ku- junes välja teaduslik koolkond kes käesoleva ajani jätkab uuri- mistööd keemia ja keemilise teh- noloogia valdkonnas.

P. Kogerman sündis 5. det- sembril 1891. a. Tallinnas. Kõr- gema hariduse omandas Tartu Ülikoolis, mille keemiaosakonna ta lõpetas 1918. aastal. Seejärel täiendas P. Kogerman oma hari- dust Inglismaal, kus ta 1921. a. omandas Imperial College of Science and Technology's kõrge- ma diplomi keemilise tehnoloogia alal ja 1922. a. master of science astme Londoni ülikoolis. Hiljem töötas P. Kogerman korduvalt Ameerika Ühendriikide ja Šveitsi ülikoolide juures. 1921–1922. aa- stal oli P. Kogerman Tartu Üli- kooli dotsendiks ja 1923. aastast alates professor orgaanilise kee- mia alal. 1936. aastal määrati P. Kogerman asjaasutatud Tallin- na Tehnikaülikooli, Tallinna Po- lütehnilise Instituudi eelkäija, rektori ja orgaanilise keemia professoriks. P. Kogerman raken- das siin oma organisatorlikud võimed ja oskused, mille tule- musel lühikeses aja jooksul võis tööd alustada kõrgem tehniline õppeasutus.

Suure Isamaasõja lõpu eel, varsti pärast Tallinna vabasta- mist näeme prof. P. Kogermani jälle Tallinna Polütehnilise Ins- tituudi juures orgaanilise keemia ja pürogeensete protsesside ka- teedri juhatajana. Ka siin raken- das ta oma suured kogemused sõ- jas kannatanud õppeasutuse töö korraldamiseks. 1947. a. loodud ENSV Teaduste Akadeemias val- litj P. Kogerman akadeemikuks ja nimetati Keemia Instituudi di- rektoriks. Keemia Instituudi loo-

TELEVIKTORIIN:

Tartu Riiklik Ülikool Tallinna Polütehniline Instituut

Teoks on saamas huvitav üri- tus — televiktoriin vabariigi ka- he suurema kõrgema õppeasutu- se vahel. Kommenteeriks mõne sõnaga televiktoriini juhendit ja ettevalmistuse käiku.

Televiktoriin toimub kahevoo- rulisena, esimene voor 10. det- sembril kell 19 Tartu A/Ü Kul- tuurihoones ja teine 17. detsem- bril J. Tombi nim. Kultuuripalees. Võitja võistkond selgitatakse ka- hes voorus saadud punktide sum- meerimise teel.

Mõlemas voorus vastavad võist- konnad küsimustele 5 erineval teemal. Teemadeks on: Tartus — rahvusvaheline üliõpilasliiku- mine, geneetika, sisepoliitika, kaasaegne sport ja kirjandus

ja Tallinnas — rahvusvaheline üliõpilasliiku- mine, automaatika, välispoliitika, antiiksport ja muusika.

Kokku tuleb kummaski voorus vastata 11 küsimust, kaks küsimust igalt teemalt, pluss võistkonna vaba küsimus vastas- võistkonnale. Peale vastuse õig- suse võetakse arvesse ka vai- mukust ja tarvimeelsust. Samuti hindab žürii võistkonna tutvus- tamisi ja vastasvõistkonnale kin- gituse üleandmise tseremooniat.

Võistlust juhib mängujuht ja kolmeliikmeline žürii (kummagi kõrgema kooli ja televisiooni

esindaja). Meie esindajaks on žü- riis keemiateaduskonna dekaan dots. E. Uus.

Nüüd mõne sõnaga võistkon- nast ja selle komplekteerimisest. Võistkonna koosseis on 5-liikme- line, kusjuures Tallinnas toimu- vas voorus võib kahte võistlejat vahetada, kolm aga peavad jää- ma samaks. Instituudi võistkon- na kandidaatideks on arvatud Rein Leemet (TM-111), Indrek Toome (LE-91), Andres Keeval- lik (LA-111), Hasso Nurm (LA-111), Teet Ruuben (AJ-91), Ann Lõhmus (KP-51), Anti Viik- na (KKK-71) jt. Oleks tore, kui tudengid, kes tunnevad ennast ühe või teise nimetatud teema osas tugevatena, pöörduksid ins- tituudi komsomolikomiteesse. Hä- beneda pole siin midagi, mängus on aga prestiiži küsimus.

Suur tänu õppejõududele prof. Siirdel, prof. Laulule, dots. Agu- rile, dots. Tammele, dots. Jüris- sonile jt., kes ei pidanud paljaks vaeva, mis neil kulus küsimuste koostamiseks.

Ja lõpetuseks: iga meie insti- tuudi üliõpilane on teretulnud Tartu A/Ü Kulturihoones, rää- kimata Tallinnas toimuvast teis- sest voorust (kodus aitavad ka seinad). Mängib ju alati võist- konnavõistlusel suurt osa «oma- de» moraalne toetus.

«Kivi kotti» instituudi võist- konnale ja tugevat pöödlahoid- mist kõigile — kas võistluspaigal või telekraani ees!

PEETER VÄHI

mist tuli alustada praktiliselt tüh- jast kohast ja sõjajärgsete ras- kuste tingimustes. Kuid jälle ku- junes otsustavaks P. Kogermani organiseerimisoskus, mis aitas ületada raskused ja aluse panna praegu edukalt töötavale uuri- misasutusele. Samaaegselt jätkas P. Kogermani tööd Tallinna Polü-

vate tulemustega edasi dieenide sünteesimeetodeid ja uuris nende keemilisi omadusi.

P. Kogerman oli silmapaistev pedagoog, kelle loengud orgaani- lises keemias tõid alati kokku täis auditooriumi. Tema iga lõng ku- jutas endast tõelist meistritööd, kus kõik üksikasjad olid peen-

75 aastat Paul Kogermani sünnist

tehnilises Instituudis kateedri ju- hatajana. 1950. aastal katkestas raskele südamehaigusele järgne- nud surm P. Kogermani viljaka ja tööronke elutee.

P. Kogerman oli silmapaistev teadlane, kelle tööd on trükitud paljudes kodu- ja välismaistes ajakirjades. 1925. aastast alates juhtis ta Tartu Ülikooli juures oleva Olikivide Uurimise Labora- tooriumi tööd. See laboratoorium loodi ilma materiaalseid vahen- deid eraldamata ja ainult mitme- suguste tellimistööde täitmisega suudeti siiski arendada teaduslik- ku tegevust. Prof. P. Kogermani uurimused panid aluse põlevkivi orgaanilise aine, kerogeeni, tund- maõppimisele. Tema juhtimisel toimusid paljud uurimistööd põ- levkivivõlli keemilise koostise tund- maõppimiseks. P. Kogermani eri- liseks huvialaks olid aga küllas- tamatud süsivesinikud, eriti dieenid. Ta arendas silmapaist-

susteni läbi mõeldud, teoreetiline osa loomulikult läbi põimitud praktiliste näidetega ja ei puu- dunud ka meelde jäävad naljad. Meile, prof. P. Kogermani endise- tele õpilastele on jäänud tema loengud alatiseks meelde kui kõrgema õppeasutuse õppejõu pe- dagoogilise oskuse parim eesküju.

P. Kogerman oli teadusliku ja pedagoogilise tegevuse kõrval sil- mapaistev ühiskonnategelane ja teaduse populariseerija. Tema sulest on ilmunud hulgaliselt kir- jutisi keemiateaduse saavutuste tutvustamiseks, kõrgema haridu- se probleemide kohta jne.

P. Kogermani loomingulise te- gevuse paljud aastad möödusid kodanliku Eesti tingimustes, kus igasugused kultuurilised sidemed NSV Liiduga olid katkenud ja nende arendamist peeti isegi riig- vivastaseks tegevuseks. Neis tin- gimustes jätkas P. Kogerman siiski teaduslike sidemeid nõu- kogude teadlastega ja tema mit- med teaduslikud tööd ilmusid sel perioodil NSV Liidus. Oma loen- gutes tutvustas ta kuulajaid aka- deemikute Lebedevi ja Favorski uurimustega, nähes teaduse in- ternatsionaalset iseloomu, ja põ- lates kitsast sulgumist natsiona- listlikesse kammitsaisse. Olles omandanud laialdased teadmised maailma paljudes kõrgemates õppeasutustes ja uurimisinsti- tuutides suutis P. Kogerman õigesti hinnata nõukogude teadu- se arengu suurt elujõudu ja suh- tuda neisse saavutustesse tõelise teadlase lugupidamisega.

P. Kogermani elu ei olnud pikk, kuid ta oli rikas loominguliste saavutuste poolest. Sellest loo- mingust jätkus ka paljude noorte sütitamiseks ja nende juhtimi- seks teaduse otsingute radadele. P. Kogermani endistele õpilastele ja kaastöölistele jääb tema tege- vus alati säravaks eeskujuks.

A. AARNA,
TPI rektor

4. detsembril saab 60-aastaseks Tallinna Polütehnilise Instituudi üks staažikamaid õppejõude, Majandusteaduskonna rahvamajanduse planeerimise kateedri juhataja filosoofiateaduste kandidaat dotsent Bernhard Veimer.

Dots. B. Veimer omandas kõrgema hariduse Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonnas. Ta jätkas samas tööd ja omandas uurimistöö «Austria—Ungari Balkani poliitika aastail 1909—1914» eest magistrakraadi. NSV Liidu KHM Kõrgema Atestatsioonikomisjoni poolt anti temale selle alusel filosoofiakandidadi teaduslik aste.

Ajaloolisest juuni-pöördest võttis dots. B. Veimer aktiivselt osa. Suure Isamaasõja perioodil töötas ta tagalase algul Eesti NSV RKN volinikuna evakueeritute küsimuste alal ja hiljem Eesti NSV Siseasjade Rahvakomisariaadi Arhiivide osakonna ülemana. Pärast Nõukogude Eesti vabastamist määrati B. Veimer Eesti RKN juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse juhataja asetäitjaks, kus ta töötas kuni nimetatud asutuse likvideerimiseni 1946. aastal.

Alates 1946. a. aprillikuust töötab dots. B. Veimer Tallinna Polütehnilises Instituudis. Ta oli ajavahemikul 1946—1951 rahvamajanduse ajalooga ja majandusgeograafia kateedri juhataja ning Majandusteaduskonna prodekaan ja dekaan (1949—1951). Seoses TPI Majandusteaduskonna likvideerimisega 1954. a. asus dots. B. Veimer tööle Tallinna Pedagoogilises Instituudis (1955—1960) ja edasi Tartu Riikliku Ülikooli Majandusteaduskonda (1960—1961). Varsti pärast TPI Majandusteaduskonna uuendamist tuli dots. B. Veimer tagasi meie õppeasutusse, kus ta töötab praegu rahvamajanduse planeerimise kateedri juhatajana.

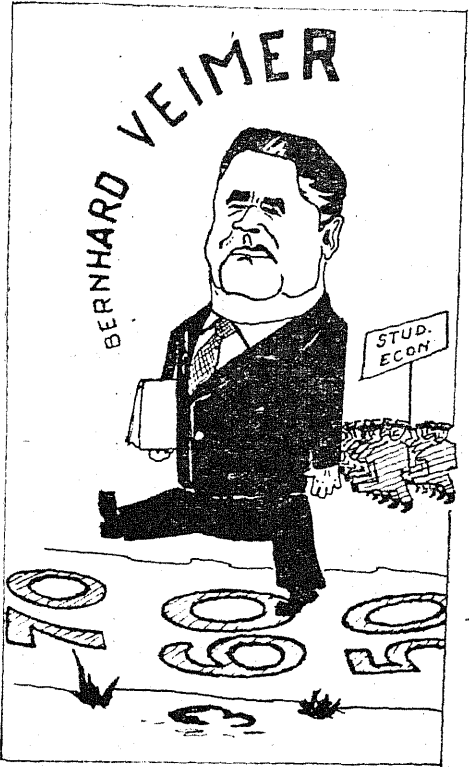
Rohkem kui kahekümne aasta vältel on dots. B. Veimer näidanud ennast võimeka pedagoogina ja mitmekülgse teadlasena. Tema poolt läbi viidav NSV Liidu ja välisriikide majandusgeograafia kursus on hea metoodilise ja teadusliku ettevalmistuse tõttu saavutanud üliõpilaste hulgas suure populaarsuse.

Dots. B. Veimeri õppetöö on olnud tihedasti seotud tema teadusliku tegevusega. Ta on võtnud juhtivat osa teaduslikust tööst Eesti NSV Teaduste Akadeemia süsteemis, kus ta töötas 1947—1948. a. Majanduse Instituudi

üldprobleemide osakonna juhatajana, 1948.—1951. a. Majanduse Instituudi direktori kohusetäitjana ja 1951.—1952. a. üldsektori juhatajana.

Põhiline osa dots. B. Veimeri teaduslikust tööst on pühendatud majandusajaloole ja majanduspoliitikale. Tema töid iseloomustab poliitiline aktuaalsuseta ja elav kaasalöömine aktuaalsete majanduspoliitiliste probleemide lahendamisele.

Lisaks õppe- ja teaduslikule tööle on dots. B. Veimer kõigiti kaasa löönud Majandusteaduskonna ja TPI ühiskondlikus töös. Praegu on ta Majandustea-

duskonna parteibüroo sekretäriks.

Dots. B. Veimer omab TPI lõpetanute ja praeguste üliõpilaste hulgas suurt autoriteeti. Ta ei ole säästnud oma jõudu Majandusteaduskonna rahvamajanduse planeerimise kateedri väljajundamisel ja aluse rajamisel uute erialade (tööstuse planeerimine ja materiaaltehnoloogilise varustuse ökonoomika) profileerimisel. Majandusteaduskonna liikmed tunnevad teda printsipiaalse ja nõudliku õppejõuna ning sõbraliku seltsimehena, kes annab meelsasti edasi oma pedagoogilisi kogemusi.

Sm. B. Veimerit on autasustatud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi kolme aukirjaga ning medaliga «Eeskujuliku töö eest Suure Isamaasõja ajal.»

Tugev käepigistus juubilarile juubeli puhul! Soovime Sulle eelkõige head tervist ja loodame, et Sul jätkub visadust meie ühist eesmärkide eest võitlemiseks veel kauaks!

J. TOOMASPOEG,
Majandusteaduskonna dekaan

Vana lossi kroonika

Oktoobris sai Glehni loss või õigemini see osa, mis temast säilinud, kaheksakümne-aastaseks. Sel puhul kutsus PIKO juhatus klubiõhtule lossi Pearomantiku. Tutvuti lossi taastamise käigu ja edasiste plaanidega.

Viktoriin Pearomantiku auhinnale sisaldas küsimusi ja katkendeid vanade orduhõlmede kohta eesti kirjanduses. Paarikümnest võistkonnast lõpetas viis võrdse punktide arvuga ja zürri oli sunnitud kasutama Fortuna abi. Fortunaks osutus küllaline — Tallinna Pedagoogilise Instituudi esimese kursuse üliõpilane. Tähtsaima õnneliku tõmbas välja võistkonna «Poja» lehekese. Varjunime taga peitus grupp energetikateaduskonna üliõpilasi. Mälestuseks said nad trükikilise lossi pildiga, mille autoriks oli Pearomantiku ise. Õhtul mitmekesisest meie akadeemilise meeskoori solist Arne Madiste.

* * *

Toimus lossitööde pidulik lõpetamine selleks hooajaks. Risust ja mullast puhastatud lossi aknad ja uksed suleti luukidega ja vana keegi jäi ootama oma 81. kevadet.

Nüüd mõningaid andmeid suviste taastamistööde kohta. Instituudi meeskoor tegi sept. tööd 831,7. naiskoor 356,9, küllalised 54 ja ühiskondlikus korras oldi ametis 3691 tundi. Kokku tuli töötunde 4933,6.

Ühiskondlikus korras on töötanud 47 tudengit 13 erinevast rühmast. Naiskoori kolm paremat ja ühtlasi kõige kangemat ehitaat olid Helvi Uibopuu 48, Aime Suurpere 40,5 ja Helgi Onno 35,8 tunniga, meeskoori omadest Rein Sillamets 37,5, Tiit Tartlan 35 ja Ulo Tärno 33 tunniga.

Kaugemateks külalisteks vana lossi taastamisplatsil olid Upsala ülikooli dotsent, fil. doktor Kuno Thomasson koos abikaasaga. Saalõhki on tehtud kolmel korral ja selleks kulutati umbes 26 kg liha, 1 liiter äädikat, pool kilogrammi pipart, kaks kg soola ja muid maitseaineid.

Olut joodi 18 korral ja kokku 578 pudelit, koduveini 3 korral (kaasa toodud laulukoori liikme Udo Asmuse poolt) kokku poolteist liitrit, viina mitte ühtki pudelit! Kokku tarvitati seega 290,5 liitrit värskendavat jooki.

Prahti kanti varemete vahelt välja ligikaudu 350 kuupmeetrit ja kivimaterjali umbes 80 kuupmeetrit.

Taastajad paluvad avaldada tänu Helvi Uibopuule, kes käis kõigil korradel siin tööl Märjamaal ning Ulo Tärnole, Rein Saunale ja Udo Asmusele, kes peale projekteerimistöö leidisid aega ka ühiskondlikuks tööks.

Lugu algas õigupoolest sellest, et kümme aastat tagasi kirjutas allkirjutanu tähelepanu «Sirbi ja Vasara» veergudel artiklile «Muusika vaim». Selle autor kirjeldas suure soojusega oma reisi muljeid muusikaliselt Tšehhi-

Moraavia laul

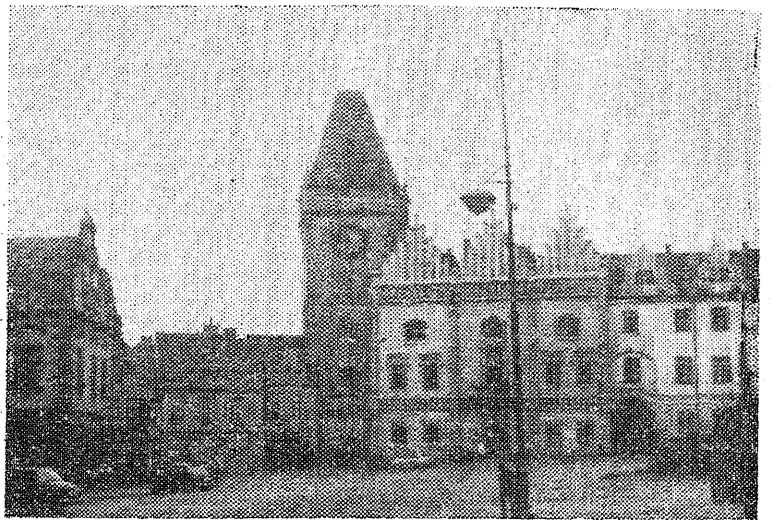
Alma Tamm

maalt. Kõneldi ka meeldejärvast kontserdist VSMU — Vachi-nim. Moraavia Naisõpetajate Koori esituses ühes kuurordis helilooja-dirigendi B. Bakala juhatusel. Juttu oli isegi esitatud repertuaarist.

Uudse, huvitava repertuaari küsimus tekitaski mõtte: kuidas oleks, kui kirjutada lugupeetavale heliloojale-dirigendile ja paluda mõningaid toredaid laule nimetatud koori repertuaarist? Mõte sai teoks. Mõõdus mõni aeg ja ühel kaunil sügispäeval saabuski TPI naiskoori nimele kogukas pakk: kiri-tervitus VSMU-ilt, koori ja dirigendi pildid ja hulk toredaid noote. Tänuks ja paremik eesti naiskoorilaulle olid vastuseks. Sellest ajast peale on kahe koori vahel arenenud sõdamalikud sõprussidemed: on vahetatud noodiliteratuuri, heliplaate ja mälestusesemeid. On toimunud ka üksikute kooriliikmete külastusi — rõhuvas ülekaalus TPI Akadeemilise Naiskoori kasuks lauljate arvel, kes on käinud Tšehhimaal. 1965. a. üldlaulupeo raames oli TPI Akadeemilisel Naiskooril õnn esmakordselt tervitada enda keskel kauge sõpruskoori esindajat — VSMU lugupeetavat kauaaegset esinaist Radomila Hotovát koos kogu tšehhi delegatsiooniga, kes võttis osa meie üldlaulupeost. Seoses meie naiskoori 15. aastapäevaga tegi VSMU omakorda küllalutse allkirjutatule ning TPI Akadeemilise Naiskoori teenekamale lauljale-auliikmele

Maret Laanele ettepaneku võtta osa VSMU traditsioonilisest laululaagrast.

Suvel sõidetigi kaugete sõprade juurde, huvi ja ootusärevus südames, kuidas küll võiks tege-likult kõlada koori laul, mida se-

Tabori raekoda

ni oli kuulnud ja imetletud vaid heliplaatide vahendusel.

Esimesed tutvused koori juhataja ja dirigendiga tehti juba koori tuumiku asukohas Brnos, kuhu tavaliselt koondutakse harjutustele ning esinemistele. Siit siirdus kogu koor ühiselt Lõuna-Tšehhiasse Piseki linna. Sedapuhku toimus seal laululaager, tänavu juba kahekümnes.

Moraavia Naisõpetajate Koor — praegu ilmselt parim naiskoor Tšehhimaal, võib tagasi vaadata märkimisväärsele ajaloole. Koor on asutatud 1912. a. Moraavia Meesõpetajate Koori eeskujul

esialgu segakoorina prof. Ferdinand Vachi poolt, kes juhatas al- gul mõlemaid laulukollektiive.

Esimese maailmasõja päevil siirdusid meeslauljad rindele ja koor jäigi tollest ajast tegutsema helilooja Bfetislav Bakala ja naiskoorina. Asutaja ja esimese dirigendi auks kannab koor Ferdinand Vachi nime. Peale prof.

F. Vachi on koori juhatanud mit- med nimekad dirigendid, nagu prof. Sbynek Mrkos. 1961. aastast alates juhatab koori tulinõu- ingeline dirigent Alois Vesely, keda ehib silmapaistev anne ja sügav muusikaalus. Dirigent ise kuulub Brno Filharmoonia sümfooniaor- kestri koosseisu, juhatab Helfertovi-nim. sümfooniaorkestrit ja Brno Filharmoonia instrumen- taal-kvintetti. Samaaegselt on Alois Vesely Tallinna Polütehni- lise Instituudi Akadeemilise Naiskoori esimeseks audirigen- diks.

(Järgneb)

Presidendi- valimised

Pensionile saatmise hetk on alati natuke nukker. Meie tudengid aga näitasid PIKO-s, et seda pühalikku protseduuri võib teha tujuküllaselt ja lõbusate lauludega.

Et teada saada, kas vana presidenti tuntakse ja millisena soovi- takse näha uut, toimus viktoriin. Jah, peaaegu kõik teavad Hasso Nurme, kuid mis on tema sarginumber, kui pikk kasvult — see nõudis kõva peamurdmist. Vastuste tulemusena saime ka teada, et presidendi-amet nõuab palju energiakulu, sest vana president kaalus oma tegevusajal 8 kg vähem kui praegu. Kas te teate, kui palju juuakse ühel õhtul PIKO-s kohvi, kui palju küllastajaid on siin viibinud kõige rahvarikkamal õhtul? Statistika kinnitab, et 5 ümbrit ja 167 inimest.

Tehti ka juttu õhtu «maestro» valimisest, kuid selle elluviimine sõltub juba «pikolastest» endist. Hea oleks, kui õhtu juhtimine, laulude alustamine ja muud taolised üritused lasuksid «maestrol». Tublisid tudengeid leidub meil küllalt!

Tulevast presidenti sooviti näha pikana, blondina ja laulu- mehena. Võib öelda, et meie asjavalitid president Lembit Lehis- mets vastab kõigile nendele nõuetele ja on isiklikus elus aus, kars- kete eluviisidega ja kordaarmastav noormees. President andis vande:

Vannun presidendina kõigi tudengite ees tegutseda kaljuna, saada hüütuks «Täitsa mees».

Vannun, et lõbus kõigil oleks, et kel'gi hinges tühjust poleks. Võiks tudeng mõnusalt end tunda

ja oma vaimu kõrgel kanda. Vannun seista selle eest, et ka vaimurikkaim mees

Kui uus president ei osutu vandemurdjaks, jääb PIKO kõigi tu- dengite armastatuks vaba aja veetmise kohaks.

KIRJASTUSGRUPI VÄLJAANDEL ILMUS

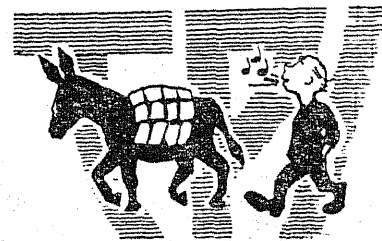
Сборник статей, Износ, усталость и коррозия металлов II. Серия А-237. Tallinn, 1966, 156 lk., 500 eks., 53 kop.

Сборник статей по машиностроению III. Серия А-242. Tallinn, 1966, 96 lk., 500 eks., 32 kop.

õhtul hilja ära minnes targem oleks veel kui enne.

Vannun vihata neid tärne neetud alkoholi torne. Nende süü, et kaob me rikkus, kehast, vaimust viimne sitkus.

Vannun: Enne, kui kaob viimne jõud või kui klubi sambaks olen nõder loobun nimest, ametist ja aust aset täitku kangem sõber.

Hooajal omistati kaheksale matkajale turismi noorem-inst- ruktori nimetus, kahekümne ühele turismiorganisaaatori nime- tus, kümnele kolmas spordijärk ja 49 matkajat autasustati mär- giga «NSVL Turist».

Parim teaduskond oli elektro- tehnika, halvim — mehaanika. Kuhugi kadusid tänavu ka ma- jandusteaduskonna kuulsad mat- kajad.

Paremate aktivistidena näita- sid endid Aleksander Kilk Jaak Kuusik, Harry Kleinert, Toomas Kopli (EV-51), Jaak Iher (ET-51) ja Herman Simm (KA-31).

Laupäeval, 10. detsembril kell 19 koguneme matkahoaja tuju- küllasele lõpuõhtule PIKO-ss! Sinna saabuvad ka külalisvõis- kennad kõigist Tallinna kõrge- matest koolidest.

MATKAVÕISTLUSTE KOHTUNIKEKOGU

Kas tunnete jalgpalli ajalugu?

EPA komsomolikomitee viib läbi konkursi parimale jalgpalli ajalugu tundvale üliõpilasele.
Hindamine toimub viiepäevase süsteemi alusel. Kolm esimest kohta autasustatakse järgmiste mälestusesemetega:
I — jalgpall Nõukogude Liidu meistrite autogrammidega,
II — jalgpall Nõukogude Liidu karikavõitjate autogrammidega
III — jalgpalli Eesti meistrite autogrammidega.
Vastused saata hiljemalt 25. detsembriks aadressil: Tartu, Riia 12—30 konkursi žürii.
Ümbrikule kirjutada: Konkurs «Jalgpall».

1. Nimetada võistkonnad, kes NSV Liidu tšempionaatidel jalgpallis on lõõnud 1000 ja rohkem väravat.
2. Kes tuli võitjaks meistrimeeskondade esimestel Euroopa karikavõistlustel?
3. Nimetada jalgpallureid, kes NSVL esivõistlustel jalgpallis on mänginud kaasa rohkem kui 300 matšis.
4. Kes sai esimesena jalgpalluritest nimetuse «Teeneline meistersportlane» ja millal see toimus?
5. Mis aastal on kirjutatud «Jalgpallimarss» ja kes on autor?
6. Millal ja kus peeti esimene matš NSV Liidu esivõistlustel?
7. Millal toimus jalgpalli ajaloo kõige pikem matš? Kus see toimus? Kes kohtusid ja kaua matš kestis?
8. Nimetada esimene karikavõitja Euroopa karikavõistlustel.
9. Millal ja kus anti maailmas esimene raadioreportaaz jalgpallist? Kes oli reporter?
10. Millal jalgpallialaloo peeti esimene rahvusvaheline matš? Kus see toimus? Kes kohtusid? Mängu tulemus?
11. Millal ja kus toimusid esimesed maailmameistrivõistlused? Nimetada finalistid ja võitja.

Hilinenud muljeid suvepraktikalt

Maja vastuvõtmine
«Viimane allkiri ja siis!...»

Neljaliikmeline brigaad
TÕIV JOANDI

SPORT

Tõsterekord

Järvakandis toimunud VSÜ «Kalev» 1966. a. tõstesportlasi meistri-võistlustest võttis Tallinna meeskonna koosseisus osa neil TPI paremat tõstjat.
Rõõmustava saavutusega tuli toime heas sportlikus vormis olev Arvo Kuusk (AS-111), kes püstitas uueks TPI rekordiks kahe käega rebimises 105 kg ja ületas Jaak Uue nimel oleva endise rekordi 2,5 kg võrra. Kolmevõistluses kujunesid meie tõstjate tagajärjed tublisti paremateks kui Tallinna meistrivõistlustel:

kergekeskaalus — Jüri Sepp	EE-92	317,5 kg	III koht
keskaalus — Arvo Kuusk	AS-111	317,5 kg	VI koht
keskaalus — Tõnu Unt	LE-51	317,5 kg	VIII koht
üliiraskekaalus — Avo Allese	MP-51	307,5	V koht

O. KULDERKNUP

Miks on tsehhides vähe noori insenere?

(Ajakirjast «MOLODOI KOMMUNIST»)
Tootmistööl tsehhides tuntakse praegu teravat puudust kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistidest. Näiteks on Leningradi tekstiiliettevõtteis ainult 60 protsenti inseneride ametikohtadest täidetud kõrgema haridusega spetsialistide poolt. Masinaehituses puudub praegu igal viiendal inseneritehnoloogil ametikohal töötaval inimesel mitte ainult kõrgem, vaid isegi kesk-eriharidus. Reeglina on tsehhinsenerideks keskealised ja vanemad inimesed. Aga kus on noored?

Kui me ühes Leningradi tehases tahtsime vestelda noorte inseneridega tootmistsehhidest, hüüdis keegi imestunult: «Aga kus te neid seal nägite?»

Milles seisneb siis asi? Miks kõrgemate tehniliste õppeasutuste lõpetajaid pole tsehhides? Kuhu suunatakse ja kinnitatakse noorte inseneride kaader?

Et vastata nendele ja ka teistele küsimustele, viis Leningradi S. M. Kirovi nim. Tekstiili- ja Kergetööstuse Instituut koos Leningradi Ühiskondliku Sotsiaaluuringute Instituudiga läbi konkreetsed sotsioloogilised uuringud.

Kõigepealt otsustati selgitada, millised on kõrgema tehnilise kooli lõpetanute professionaalsed püüdlused, kus nad tahavad töötada, milline inseneri elukutsetest on nende silmis kõige köitvam ja omab suurimat prestiiži.

Noortele inseneridele adresseeritud ankeedis oli 50 küsimust, mis käsitlesid sotsioloogilisi aspekte, inseneri töö ja kõrgema tehnilise hariduse teaduslikku or-

ganiseerimist. Enamik nendest olid niinimetatud «kinnised» — vastuste võimalike variantidega. Et lugeja omaks ettekujutus küsimuste iseloomust, nimetame neist mõned: «Mis ajendas Teid astuma kõrgemasse kooli? Kelle-na Te tahate töötada pärast kooli lõpetamist? Kui on «möödalask-misi» kõrgema kooli poolt Teie ettevalmistamises, siis milles need seisnevad? Kes osutas Teile abi tootmisülesannete täitmisel pärast kõrgema kooli lõpetamist?» ja teised samalaadsed. Peale selle me küsitlesime spetsiaalselt ette valmistatud ankeedi põhjal ja intervjuu meetodil rea ettevõtete juhte.

Selgus, et mitte üle 20 protsenti küsitlenuist tahtsid pärast instituudi lõpetamist töötada vahetult tootmises. Nagu näete, pole see protsent eriti suur. 65 protsenti olid teadusliku uurimistöo ja konstruktori töö poolt.

Kõige vähem huvi pakub töötada meistrina. Ainult 4 protsenti küsitlenuist noortest inseneridest teatas, et instituudi lõpetamise järel nad tahtsid töötada sellel ametikohal.

Tööle suunamisel enamik noortest inseneridest ja eriti aparaadiehitusteaduskondade lõpetajad ütlevad ära neile pakutavast tööst tsehhides ja jaoskondades.

Lõpptulemusena ligi 70 protsenti Leningradi kõrgemate tehniliste õppeasutuste lõpetajaist suundub teadusliku uurimise instituutidesse, konstrueerimisbüroodesse või laboratooriumidesse. Kaadri paljusid nendest, keda suudeti tehasesse ja vabrikutesse, ei leia tsehhidest.

Inseneridest on puudus ka et-

tevõtetes, kus on suur tehniline teenindamine (konstrueerimisbüroo, laboratooriumid jne.) Reeglina arvestatakse noorte spetsialistide soove — nad satuvad konstrueerimis- või teaduslikule uurimistöele. Vähe pole ka neid, kes on meistri või tehnoloogi ametikohal, püüavad aga kiiremini seda vahetada. Nii avaldasid reas ettevõtetes peaaegu pooled noortest spetsialistidest kindlat soovi üle minna teisele tööle.

Millised on siis stiimulid ja motiivid, mis tõukavad üleminekule teaduslikule uurimistöele? Kas kõik lähevad teadusesse nagu öeldakse — kutsumusest? Vaatame, mida arvavad sellest noored insenerid ise.

«Ma töötan martääntsehhis meistrina ja arvan, et minu töö jaoks pole sugugi kindlasti vaja omada kõrgemat haridust,» kirjutab üks Leningradi Polütehnilise Instituudi lõpetanu. «Minu ametikohal võib töötada iga kvalifitseeritud tööline. Töötingimused on väga rasked ja neid loomulikult ei saa võrrelda tingimustega mitmesugustes uurimis-instituutides. Kui aga võrrelda materiaalselt kindlustatust, siis leiad vahe suurte raskustega. Sellepärast ma tahangi minna teaduslikule uurimistöele.» Taolised arvamused pole kaugeltki üksikud.

Insenerid püüdlavad kõigepealt sellistele ametikohtadele, mis on seotud teaduslik-tehnilise loomingu, mis nõuavad pidevat enesetäiendamist ja -rikastamist. Praegu aga tegeleb valdav enamik tsehhinseneridest mitmesuguste pisiküsimustega.

(Järgneb)

Aktiivsus-passiivsus

Sellel teemal toimus esmaspäeval keemiataeaduskonna komsomoli koosolek.

Teema oli valitud komsomolitoõ konkreetsetest vajadustest lähtudes. Vastavasulise ettekandega esines üks selle küsimuse teoreetilisi uurijaid, Tartu Riikliku Ülikooli aspirant Miks Tõtma, Sõna võtsid veel Indrek Toome, Kalev Joakit ja Peeter Vähi. Üksikasjalise ülevaate koosolekust anname ajalehe järgmises numbris.

KORPUS A3 TUBA 211

Mustamäel — korpuses A3 toas 211 on avatud poliitökonoomia ja teadusliku kommunismi kateedrite ühine kabinet.

Külastada saab kabinetti iga päev kella 10—21 (laupäeviti kella 10—17). Pühapäeviti on kabinet suletud. Kabinetti on koon-datud kirjandus poliitökonoomia ja teadusliku kommunismi seminaride kohta ning samuti referaatide kirjandus. Alati võimal-dub sealt saada marksismi-leni-

Vastuvõtuajad Mustamäel

Rektori, prorektorite ja TPI parteikomitee sekretäri asetäitja vastuvõtuajad Mustamäel (keemiakorpuses, tuba 101):

Rektor prof. A. Aarna — kolmapäeval kl. 12—14

Õppeprorektor dots. E. Schmidt — laupäeval kl. 10—13

Kaugõppe- ja õhtuse õppetöö prorektor L. Gordejev — kolmapäeval kl. 15—17

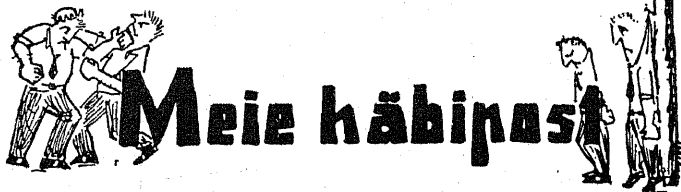
Haldusprorektor H. Eesmaa — neljapäeval kl. 10—12

TPI parteikomitee sekretäri asetäitja H. Joonase — esmaspäeval kl. 10—14

*****

nismi klassikute teoseid, tutvuda käsiraamatute kaudu üliõpilasi huvitavate probleemidega ja lugeda kõige uuemat ajakirjandust vastavate õppedistsipliinide kohta.

Kavatsusel on panna näitlikule stendile üliõpilastele tutvumiseks kõige olulisemat materjali Nõukogude Liidu saavutuste kohta kõigil elualadel.

Ühel oktoobrikuu varahommikul peatus ühiselamu nr. 1 ees miilitsaauto ja varsti töid vormikandjad majast välja verise peaga mehe. Uudishimulikele jäi saladuseks majas toimunud tragöödia, millele siin veidi valgust heita katsume.

Saladuslik mees oli õhtuse teaduskonna üliõpilane Ado Ivask. Ilustatud väljanägemine oli aga lahkumiskingiks rühma EV-71 tudengilt Elve Laurbergilt, kelle juures kannatanu varem lahket vastuvõttu oli leidnud. Et vastuvõttud aga väljaspool külalistele ettenähtud aega toimusid ja südametsajade lahendamise kaas-tudengite rahu rikkus, heideti Elve Laurberg ühiselamust välja. Kuna Ado Ivask oli oomaja leidnud ka Peeter Raigi (MM-91)

ja Ants Pedajase (MM-112) toas, mis samuti ühiselamu eeskirjadega keelatud on, heideti esimehe neist samuti ühiskodu ukse taha. A. Pedajasele jätkus valjust noomitusest.

Ka truudusetu «rüütel» Ado Ivask ei jäänud kahe silma vahele. Vastavalt huligaansuse vastu võitlemise seadusele määrati talle miilitsajaoskonnas avalikus kohas rahu rikkumise eest 20 rubla trahvi.

Alkoholiga oskamatu ümber-käimise eest selleks mitte ettenähtud kohas (ühiselamus) jäeti senisest kodust ilma Kalev Savisaar (LM-71), Mart Aleksander-son (MP-71), Stanislav Vjapštas, Vladas Sirutis ja Algutis Janute-nas (kõik õpperühmast AS-37).

TEADAANDEID

Reedel, 9. det. kell 12 algab peahoone VII auditoriumis ühingu «Teadus» TPI organisatsiooni üldkoosolek.

Päevakorras:

1. Ühingu «Teadus» TPI organisatsiooni juhatuse aruanne sm. B. TIHKMALT ja
2. Ühingu «Teadus» TPI juhatuse valimine.

ELKNÜ TPI Komitee büroo järjekordne istung toimub 6. det. kell 17 Kaliniini 101 (II korrus, tuba 30) järgmise päevakorraga:

1. Õppetöö olukorrast instituudis ja valmisolekust eksamises-siooniks.

R. Härmasoo, teaduskon-dade sekretäreide asetäit-jad õppetöö alal

2. Informatsioon Rahvaste Sõp-ruse Klubi tööst.

I. Gens

3. ÜTÜ tööst ja võimalustest koostöö parandamiseks.

M. Loitve ja M. Maks

4. Jooksvad küsimused.

ELKNÜ TPI KOMITEE

TPI KLUBI instrumentaal-ansambel (tantsuorkester) vajab trummilööjaid. Asjahuvilistel palume pöörduda klubi juhataja (tel. 742-51, peahoone II korrus, tuba 25 või orkestri liikmete poole.

Orkestri proovid toimuvad igal kolmapäeval kella 19.30—21.30 Lenini pst. 13 (I korrus, vasakul).

Tänasest alates on «Tallinna Polütehnik» müügil Raekoja platsil asuvas kioskis (Hoiu-kassa kõrval).

AET ja JAAK!

Olge õnnes rõõmsad ja tormis tugevad!

KÜ-71 ja KA-51.

Vastutav toimetaja V. Kalpus

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газета «Таллинский политехник».

Tellimise nr. 3332

MB-11222

Hind 2 kop.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn.